

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ XÂY DỰNG ĐẢNG TRONG SẠCH, VỮNG MẠNH, TRÍ TUỆ, “LÀ ĐẠO ĐỨC, LÀ VĂN MINH” VÀ VIỆC VẬN DỤNG XÂY DỰNG, CHỈNH ĐỐN ĐẢNG TRONG KỶ NGUYÊN MỚI

HOÀNG TRUNG DŨNG*

Trong bài nói tại Lễ kỷ niệm 30 năm Ngày thành lập Đảng, tối 5-1-1960, tại Hội trường Ba Đình, Hà Nội, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Đảng ta là đạo đức, là văn minh”⁽¹⁾. Tám chữ vàng đã kết tinh phẩm giá, cốt cách, bản lĩnh, trí tuệ, tâm vóc của một đảng cách mạng chân chính và mang giá trị thời đại sâu sắc, tiếp tục soi sáng cho công cuộc xây dựng, chỉnh đốn Đảng hiện nay, để trở thành “một Đảng to lớn, mạnh mẽ, chắc chắn, chân chính, triệt để cách mạng”⁽²⁾, đủ sức gánh vác sứ mệnh đưa đất nước bước vào kỷ nguyên mới phồn vinh, hạnh phúc.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, trí tuệ, “là đạo đức, là văn minh”

Xây dựng, chỉnh đốn Đảng là nhiệm vụ có tính quy luật, nhu cầu tồn tại, phát triển tự thân của Đảng, để Đảng không ngừng hoàn thiện năng lực lãnh đạo, tăng sức chiến đấu, ngăn chặn nguy cơ “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, khơi dậy bản chất tốt đẹp, khẳng định năng lực cầm quyền... Là Người sáng lập và rèn luyện Đảng ta, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm xây dựng Đảng chân chính, vững mạnh, thường xuyên cảnh báo nguy cơ, biểu hiện tha hóa của một đảng cầm quyền, từ đó nhấn mạnh, Đảng phải luôn biết tự chỉnh đốn và thường xuyên tự chỉnh đốn: “Đảng không che giấu những khuyết

điểm của mình...; Đảng phải luôn luôn tẩy bỏ những phần tử hủ hóa ra ngoài”⁽³⁾. Việc xây dựng và chỉnh đốn Đảng là hai mặt của quá trình thống nhất biện chứng, tác động qua lại, làm tiền đề, điều kiện của nhau; trong xây dựng Đảng có chỉnh đốn Đảng và bản chất của chỉnh đốn Đảng để xây dựng Đảng ngày càng vững mạnh. Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng không chỉ là lực lượng lãnh đạo cách mạng, mà còn phải là một tổ chức tiên phong, mẫu mực về đạo đức, văn

* TS, Ủy viên Trung ương Đảng, Tổng Biên tập Tạp chí Cộng sản

(1) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2001, t. 12, tr. 403

(2) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t. 7, tr. 41

hóa và trí tuệ, xứng đáng với vai trò và trọng trách trước dân tộc. “Đảng ta là đạo đức, là văn minh” vừa là bản chất, phẩm cách, vừa là mục tiêu phấn đấu, là đích hướng tới và kết quả của quá trình xây dựng gắn liền với chinh đồn Đảng.

Vận dụng sáng tạo lý luận của chủ nghĩa Mác - Lê-nin; trang bị thể giới quan khoa học, phương pháp luận mác-xít trên hành trình giải phóng dân tộc, giải phóng xã hội, giải phóng giai cấp, giải phóng con người, kết hợp với thực tiễn Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng Ban Chấp hành Trung ương đã lãnh đạo nhân dân ta vượt qua muôn vàn khó khăn, thử thách, xứng đáng “là đạo đức, là văn minh”. Trong “Bài nói tại Lễ kỷ niệm 30 năm Ngày thành lập Đảng”, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Đảng ta là đạo đức, là văn minh”. Khẳng định này của Người được thể hiện qua một số khía cạnh chính:

Thứ nhất, nền tảng đạo đức của Đảng là lấy chủ nghĩa Mác - Lê-nin làm gốc, đạo đức cách mạng là yếu tố cốt lõi. Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: “Chúng ta phải nâng cao sự tu dưỡng về chủ nghĩa Mác - Lênin... Có như thế, chúng ta mới có thể dần dần hiểu được quy luật phát triển của cách mạng Việt Nam, định ra được đường lối, phương châm, bước đi cụ thể của cách mạng xã hội chủ nghĩa thích hợp với tình hình nước ta. Như thế là phải học tập lý luận, phải nâng cao trình độ lý luận chung của Đảng, trước hết là của cán bộ cốt cán của Đảng”⁽⁴⁾. Cùng với tính khoa học và cách mạng, chủ nghĩa Mác - Lê-nin mang tính nhân văn sâu sắc, là hiện thân của chủ nghĩa nhân đạo mác-xít, sáng ngời phẩm chất đạo đức mới, là học thuyết giải phóng giai cấp công nhân, nhân dân lao động, giải phóng loài người khỏi mọi hình thức nô dịch, áp bức, bóc lột. Bởi vậy, Người khẳng định, Đảng phải có “chủ nghĩa làm cốt” để vững mạnh, đồng thời yêu cầu mang tính “sống còn” là “trong Đảng ai cũng phải hiểu, ai cũng phải theo”⁽⁵⁾ chủ nghĩa Mác - Lê-nin và

“hiều chủ nghĩa Mác - Lênin là phải sống với nhau có tình có nghĩa”⁽⁶⁾, có đạo đức.

Đạo đức cách mạng là gốc của đảng cách mạng. Đảng cách mạng phải là thực thể chính trị hội tụ lương tâm, phẩm giá đạo đức trong sáng, mới tạo dựng được lòng tin và sự ủng hộ của nhân dân, trở thành cơ sở chính trị - tinh thần - xã hội bảo đảm vị thế cầm quyền của Đảng; “nếu lòng dạ không trong sáng nữa, nếu sa vào chủ nghĩa cá nhân”⁽⁷⁾, có nghĩa Đảng tự tạo ra nguy cơ đánh mất mình, mất vị thế lãnh đạo, địa vị cầm quyền của Đảng. Hơn thế, đạo đức của Đảng chính là hạt nhân, là sự mẫu mực về phẩm chất và hành xử đạo đức tốt đẹp lan tỏa trong hệ thống chính trị và xã hội; không giữ đạo đức khó giữ được tư cách là người lãnh đạo, dẫn dắt dân tộc.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, đạo đức trong Đảng là đạo đức cách mạng. Đây là khái niệm đề cập đạo đức ở tầm cao hơn, rộng hơn, sâu sắc hơn, là sự kết hợp giữa tinh hoa truyền thống đạo đức của dân tộc Việt Nam với đạo đức cộng sản của chủ nghĩa Mác - Lê-nin, đồng thời tiếp thu chọn lọc và phát triển tinh hoa văn hóa, giá trị đạo đức vượt lên trên đối lập giai cấp. Đó là “... khuôn khổ đạo đức giai cấp. Một đạo đức thực sự có tính người, đứng trên những đối lập giai cấp”⁽⁸⁾. Yếu tố cốt lõi nhất của đạo đức cách mạng chính là sự thống nhất về lợi ích giữa Đảng với giai cấp công nhân và nhân dân lao động. “Đảng không phải là một tổ chức để làm quan phát tài. Nó phải làm tròn nhiệm vụ giải phóng dân tộc, làm cho Tổ quốc giàu mạnh, đồng bào sung sướng”⁽⁹⁾. Do đó, phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật

(3) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 5, tr. 290

(4) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 11, tr. 92

(5) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 2, tr. 289

(6), (7) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 15, tr. 668, 672

(8) C. Mác và Ph. Ăngghen: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, t. 20, tr. 137

(9) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 5, tr. 289

trung thành của nhân dân; Đảng phải “sẵn sàng vui vẻ làm trâu ngựa, làm tôi tớ trung thành của nhân dân”⁽¹⁰⁾.

Thứ hai, đội ngũ cán bộ, đảng viên luôn phải “thanh khiết” và “vị công”. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhìn nhận hai góc độ về đạo đức của đảng cầm quyền: đạo đức của toàn Đảng và đạo đức của mỗi đảng viên. Trong quá trình chuẩn bị thành lập Đảng, lãnh tụ Hồ Chí Minh đã đưa ra 23 điều “tư cách một người cách mệnh”⁽¹¹⁾ và 12 tiêu chí phấn đấu của “Người cách mạng mẫu mực”, trong đó yêu cầu cán bộ tuân thủ theo phương châm “TỔ QUỐC TRÊN HẾT”⁽¹²⁾ ở mọi nơi và mọi lúc. Người tâm niệm: “Thờ dân tròn đạo hiếu, Thờ nước vẹn lòng trung”⁽¹³⁾. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng. Đạo đức của người cộng sản phải trong sáng, suốt đời tận trung với nước, tận hiếu với dân, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư.

Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ, sự tha hóa về đạo đức sẽ dẫn đến tha hóa về chính trị; xây dựng đạo đức cách mạng phải gắn chặt với chống chủ nghĩa cá nhân; cái gì trái với đạo đức cách mạng, với chủ nghĩa tập thể, với chủ nghĩa xã hội là chủ nghĩa cá nhân. Chủ nghĩa cá nhân “là mẹ đẻ ra tất cả mọi tính hư nết xấu”⁽¹⁴⁾.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, để xây dựng Đảng cần tuyên truyền, giáo dục và nhân rộng gương người tốt, việc tốt để tạo nên “một vườn hoa đẹp”. Người chủ trương: “Lấy gương người tốt, việc tốt để hằng ngày giáo dục lẫn nhau là một trong những cách tốt nhất để xây dựng Đảng, xây dựng các tổ chức cách mạng, xây dựng con người mới, cuộc sống mới”⁽¹⁵⁾.

Bằng nhãn quan chính trị nhạy bén, Chủ tịch Hồ Chí Minh sớm nhận thấy, trong điều kiện Đảng trở thành đảng cầm quyền, quyền lực có sức mạnh to lớn để cải tạo xã hội cũ, xây dựng xã hội mới; song quyền lực cũng có sức phá hoại ghê gớm nếu người nắm quyền lực bị tha hóa, biến chất, đi vào con đường

ham muốn quyền lực, chạy theo quyền lực, tranh giành, đấu đá quyền lực; lạm quyền, lộng quyền, đặc quyền, biến quyền lực của nhân dân thành đặc quyền của cá nhân, trá hình hay tinh vi mạo danh quyền lực của tập thể để thực hiện quyền lực cá nhân... Sự tha hóa quyền lực chính trị cũng chính là sự tha hóa đạo đức cách mạng, đạo đức làm người. Kinh nghiệm và thực tiễn cho thấy, sự tha hóa, thoái hóa về quyền lực thường bắt đầu từ sự xuống cấp, băng hoại đạo đức; ngược lại, sự tha hóa về đạo đức nhất định dẫn tới sự thoái hóa, băng hoại về quyền lực.

Do đó, mỗi cán bộ, đảng viên phải là tấm gương sáng về đạo đức, lối sống trong sạch, “phải luôn luôn nâng cao đạo đức cách mạng, kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, bồi dưỡng chủ nghĩa tập thể của giai cấp vô sản, cần kiệm xây dựng nước nhà, liên hệ chặt chẽ với quần chúng lao động, một lòng một dạ phấn đấu vì lợi ích tối cao của cách mạng và Tổ quốc”⁽¹⁶⁾. Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Cách mạng tiến lên mãi, Đảng tiến lên mãi. Cho nên người cách mạng cũng phải tiến lên mãi”⁽¹⁷⁾. Cán bộ phải kiên trì, bền bỉ tu dưỡng suốt đời để chống đặc quyền, đặc lợi, tham ô, lãng phí, quan liêu, tư túng, chia rẽ, kiêu ngạo, thói hư tật xấu,... coi việc rèn luyện đạo đức, thật thà tự phê bình và thành khẩn phê bình là “vũ khí sắc bén nhất để sửa chữa khuyết điểm và phát triển ưu điểm”⁽¹⁸⁾. Cán bộ, đảng viên phải nhất quán trong tư tưởng và hành động đạo đức vì ích quốc, lợi dân, luôn đi đầu trong phong trào, luôn đặt lợi ích của Đảng, của dân tộc lên trên lợi ích cá nhân.

(10) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 7, tr. 50

(11) Xem: Tác phẩm *Đường cách mệnh* và tác phẩm *Người cách mạng mẫu mực* (in trong Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, t. 2, tr. 50 và tr. 513)

(12) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 2, tr. 513

(13), (14) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 5, tr. 662, 90

(15), (16) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 12, tr. 548, 419

(17) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 11, tr. 610

(18) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 10, tr. 315

Cuộc đời Chủ tịch Hồ Chí Minh chính là hiện thân cao đẹp nhất của đạo đức cách mạng trong sáng, suốt đời không cầu danh lợi, không màng phú quý, chỉ tâm niệm được “đồng bào ủy thác” để nỗ lực phụng sự Tổ quốc và phục vụ nhân dân đến hơi thở cuối cùng. Người coi đạo đức là gốc, là hành động; Người là một tấm gương kiêu mẫu về thực hành đạo đức cách mạng, sự nhất quán giữa tư tưởng và hành động, sự thống nhất giữa đạo đức với chính trị, đạo đức với tài năng, giữa nói và làm, giữa đạo đức cách mạng và đạo đức đời thường. Tư tưởng và tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh được biểu hiện đa dạng, phong phú, thấm đẫm trong toàn bộ cuộc đời và sự nghiệp của Người, toả sáng trong mỗi việc làm, cử chỉ, từng mối quan tâm ân cần đối với mỗi con người - tất cả đều toát lên tình yêu thương, sự tôn trọng, thái độ bao dung và niềm tin vào khả năng cải tạo của con người, dù cho họ có nhất thời lầm lạc. Bằng hành động và ứng xử của mình, Chủ tịch Hồ Chí Minh truyền lại cho chúng ta đạo lý làm người, phẩm cách của CON NGƯỜI.

Thứ ba, Đảng là “con nôi” của nhân dân, xuất thân từ giai cấp lao động, gắn bó mật thiết với nhân dân, mọi quyết sách đều lấy nhân dân là trung tâm, vì hạnh phúc của nhân dân, vì nhân dân mà phấn đấu. Đảng ra đời từ quá trình cách mạng của quần chúng và trưởng thành trong quá trình lãnh đạo nhân dân. Cho nên, bài học lấy dân làm gốc, đem tài dân, sức dân để làm lợi cho dân luôn được lãnh tụ Hồ Chí Minh đặt ra trong mọi giai đoạn cách mạng, nhằm phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc; mối quan hệ “máu thịt” giữa Đảng với nhân dân, niềm tin của nhân dân với Đảng và chế độ ta là cội nguồn sức mạnh, giá trị cốt lõi và động lực chủ yếu của cách mạng Việt Nam. Đạo đức của Đảng thể hiện ở mối quan hệ gắn bó mật thiết với nhân dân. “Ta phải liên lạc mật thiết với dân chúng. Không được rời xa dân chúng. Rời xa dân chúng là cô độc. Cô độc thì nhất định thất bại”⁽¹⁹⁾.

Mưu cầu tự do, ấm no, hạnh phúc cho nhân dân chính là chuẩn mực đạo đức cách mạng. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Đạo đức cách mạng là hòa mình với quần chúng thành một khối, tin quần chúng, lắng nghe ý kiến của quần chúng. Do lời nói và việc làm, đảng viên, đoàn viên và cán bộ làm cho dân tin, dân phục, dân yêu, đoàn kết quần chúng chặt chẽ chung quanh Đảng, tổ chức tuyên truyền và động viên quần chúng hăng hái thực hiện chính sách và nghị quyết của Đảng”⁽²⁰⁾. Đối với một đảng mác-xít chân chính, “hễ còn có một người Việt Nam bị bóc lột, bị nghèo nàn, thì Đảng vẫn đau thương, cho đó là vì mình chưa làm tròn nhiệm vụ”⁽²¹⁾.

Thứ tư, Đảng tiêu biểu cho trình độ, lương tâm và danh dự của dân tộc. Đảng ta ra đời từ sứ mệnh lãnh đạo nhân dân đứng lên đấu tranh chống thực dân, đế quốc và tay sai, chống ách áp bức tàn bạo, giành độc lập và thiết lập chính quyền nhân dân. Đảng là một tổ chức cách mạng, là lực lượng tiên tiến và tinh hoa của xã hội, kiên quyết, kiên trì phá bỏ lạc hậu, cải tạo xã hội cũ, kiến tạo và xây dựng một xã hội mới, phát triển văn hóa, giáo dục, nâng cao dân trí. Bản chất và mục tiêu tốt đẹp của Đảng là độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội.

Đảng Cộng sản Việt Nam là đội tiên phong của giai cấp công nhân, đồng thời là đội tiên phong của nhân dân lao động và của dân tộc Việt Nam; đại biểu trung thành lợi ích của giai cấp công nhân, của nhân dân lao động và của dân tộc; ra đời từ sự kết hợp giữa chủ nghĩa Mác - Lê-nin, phong trào công nhân và phong trào yêu nước Việt Nam; là đảng của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và là đảng của dân tộc Việt Nam. Đảng mang bản chất giai cấp công nhân, giai cấp cách mạng, tiên bộ, hiện thân của lực lượng sản xuất hiện đại, phương

(19) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 5, tr. 278

(20) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 11, tr. 609

(21) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 12, tr. 402

thức sản xuất tiên tiến, có tính tổ chức, kỷ luật cao..., đặc biệt được vũ trang nền tảng tư tưởng tiên bộ, khoa học và cách mạng triệt để. Đó là hệ thống lý luận khoa học phản ánh đúng quy luật phát triển của xã hội được kế thừa từ tinh hoa nhân loại; trang bị thế giới quan khoa học, phương pháp luận mác-xít trên hành trình *giải phóng dân tộc, giải phóng xã hội, giải phóng giai cấp, giải phóng con người*; *tổ chức đảng* sinh hoạt theo các nguyên tắc của đảng kiểu mới của giai cấp công nhân. Đảng là tổ chức chân chính, trung thực, nhất quán vì độc lập cho Tổ quốc, vì hạnh phúc của đồng bào; Đảng không có mục đích tự thân “ngoài lợi ích của Tổ quốc, của giai cấp, của dân tộc”⁽²²⁾.

Thứ năm, phương thức lãnh đạo của Đảng khoa học, trí tuệ, dân chủ, văn hóa, tôn trọng pháp luật, tuân thủ pháp luật, phát huy sức mạnh tập thể, đề cao trách nhiệm cá nhân. Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn chủ trương mở rộng biên độ tập hợp lực lượng rộng rãi “ý Đảng, lòng dân”, thu phục người có đức, có tài tham gia tái thiết, kiến thiết đất nước. Người đòi hỏi phương thức lãnh đạo trên cơ sở khảo nghiệm và đúc kết chiến lược cách mạng, đúng yêu cầu, phù hợp quy luật và đáp ứng khát vọng của nhân dân. Người chỉ rõ: “*Lãnh đạo đúng nghĩa là: 1) Phải quyết định mọi vấn đề một cách cho đúng... 2) Phải tổ chức sự thi hành cho đúng... 3) Phải tổ chức sự kiểm soát...*”⁽²³⁾. *Người mong muốn*: “Đảng phải thật sự là đội tiên phong dũng cảm và bộ tham mưu sáng suốt của giai cấp vô sản, của nhân dân lao động và của cả dân tộc”⁽²⁴⁾. Để hội tụ được trí tuệ sáng suốt, khoa học, Đảng phải không ngừng nâng cao trình độ lý luận chính trị, nắm vững quy luật khách quan, khoa học để đề ra đường lối, chủ trương đúng đắn, phù hợp với thực tiễn.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, “*Công tác lãnh đạo tư tưởng là quan trọng nhất*”⁽²⁵⁾, có tác động tới nhận thức, tình cảm, trí tuệ, góp phần rèn luyện, bồi đắp và nâng cao

năng lực tư duy lý luận, niềm tin và thái độ chính trị, phẩm chất và bản lĩnh chính trị cho đội ngũ cán bộ, đảng viên và nhân dân. Người lãnh đạo phải bồi đắp thế giới quan khoa học, nhân sinh quan cộng sản, có tình cảm cách mạng đề nhất quán trong lãnh đạo, chỉ đạo đúng định hướng, đúng mục tiêu của sự nghiệp cách mạng. Người chủ trương: “Đảng không phải chỉ cần con số cho nhiều, tuy nhiều là tốt, nhưng phải có cái chất của người đảng viên... Mình vào Đảng để làm đầy tớ cho nhân dân... Làm đầy tớ nhân dân chứ không phải làm “quan” nhân dân”⁽²⁶⁾. Chú trọng phát huy trí tuệ tập thể và khuyến khích đổi mới sáng tạo trong lãnh đạo, quản lý và lao động, sản xuất vì lợi ích chung.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đề cao văn hóa chính trị và trách nhiệm cá nhân trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, phải có tư duy biện chứng, thật sự là “công bộc của dân”; “nói miêng, ai cũng nói được. Ta cần phải thực hành”⁽²⁷⁾, “không cần nói nhiều, mà làm cho thật nhiều”, “muốn làm việc to chứ không muốn làm quan lớn”, tránh “thấy xôi nói xôi ngọt, thấy thịt nói thịt bùi. Theo gió bè buồm, không có khí khái”⁽²⁸⁾. Đảng phải kiên quyết cự tuyệt thói cơ hội, hẹp hòi, cục bộ, bảo thủ, “kiêu ngạo cộng sản”, quan liêu, hách dịch, đặc quyền, chuyên quyền, lộng quyền, lạm quyền, bệnh kinh nghiệm, bệnh giáo điều, bệnh hiệu danh, bệnh óc lãnh tụ, dối trá, lừa gạt, tiền hậu bất nhất, nói mà không làm, nói một đằng làm một nẻo... Cán bộ lãnh đạo phải thể hiện tính thống nhất, ý thức tổ chức, kỷ luật, dân chủ; thẳng thắn tự phê bình và phê bình, nhìn nhận sai lầm, khuyết điểm để kịp thời sửa chữa.

(22) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 12, tr. 334

(23) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 5, tr. 325

(24) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 14, tr. 608

(25) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 8, tr. 554

(26) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 15, tr. 292

(27) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 4, tr. 171

(28) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 5, tr. 301

Thứ sáu, xây dựng và phát triển xã hội văn minh, tiến bộ. Chủ tịch Hồ Chí Minh lựa chọn và lãnh đạo “xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa, một xã hội bảo đảm cho đất nước phát triển rực rỡ một cách nhanh chóng chưa từng thấy, đưa quần chúng lao động đến một cuộc sống xứng đáng, về vang và ngày càng phồn vinh, làm cho người lao động có một Tổ quốc tự do, hạnh phúc và hùng cường, hướng tới những chân trời tươi sáng, mà trước kia không thể nghĩ tới”⁽²⁹⁾. Trong quá trình lãnh đạo, chỉ đạo, Người đã chuân bị tiền đề cốt yếu, đặt nền móng cho việc xây dựng và hoàn thiện mô hình xã hội tốt đẹp trên cơ sở kiên định về mục tiêu, nguyên tắc, linh hoạt về sách lược và cách thức.

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn dành tâm huyết cho việc phát triển kinh tế, văn hóa, chính sách xã hội và con người; chú trọng phát triển công nghiệp hóa nước nhà, đề “ai cũng no ấm, sung sướng, tự do; ai cũng thông thái và có đạo đức. Đó là một xã hội tốt đẹp về vang”⁽³⁰⁾. Tuy nhiên, Người căn dặn, không phải cứ ngồi chờ là sẽ có một xã hội tươi vui, mà phải nỗ lực học tập, trau dồi tri thức, “làm cho sáng kiến, kinh nghiệm chung ngày càng dồi dào, trình độ tư tưởng, tổ chức, kỹ thuật chung ngày càng nâng cao”⁽³¹⁾. “Chúng ta học tập chính là để có đủ năng lực làm chủ, có đủ năng lực tổ chức cuộc sống mới - trước hết là tổ chức nền sản xuất mới”⁽³²⁾.

Với nền tảng lý luận và thực tiễn vững chắc trên cơ sở phương pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lê-nin và tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ nghĩa xã hội không chỉ dừng ở ý tưởng, ở khát vọng, mà hoàn toàn có thể hiện thực hóa với phương thức và biện pháp phù hợp. Là đảng cầm quyền, Đảng ta phải có bước đi, lộ trình, tổ chức, biện pháp phù hợp với điều kiện của Việt Nam; lãnh đạo nhân dân xây dựng một xã hội Việt Nam dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn căn dặn: “Phải thiết thực đi từng bước, phải tiến vững

chắc. Phải nắm vững quy luật phát triển của cách mạng, phải tính toán cẩn thận những điều kiện cụ thể, những biện pháp cụ thể. Kế hoạch phải chắc chắn, cân đối. Chớ đem chủ quan của mình thay thế cho điều kiện thực tế”⁽³³⁾. Nâng cao ý thức cho mỗi cán bộ, đảng viên về trách nhiệm phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân, phục vụ xã hội chủ nghĩa và cộng sản chủ nghĩa và phải khơi dậy khát vọng xây dựng và phát triển đất nước cho mỗi người dân.

Đặc biệt, chú trọng việc cải tiến, ứng dụng khoa học, kỹ thuật, bởi khoa học phải từ sản xuất mà ra và phải trở lại phục vụ sản xuất, phục vụ quần chúng, nhằm nâng cao năng suất lao động và không ngừng cải thiện đời sống của nhân dân, bảo đảm xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, “nhiệm vụ của khoa học, kỹ thuật là cực kỳ quan trọng, cho nên mọi ngành, mọi người đều phải tham gia công tác khoa học, kỹ thuật, để nâng cao năng suất lao động, sản xuất ra nhiều của cải vật chất, để xây dựng chủ nghĩa xã hội thắng lợi”⁽³⁴⁾. Người chỉ rõ: “Dân tộc tiến lên, cán bộ cũng phải tiến lên. Cán bộ phải tiến trước để đưa dân tộc tiến lên mãi”⁽³⁵⁾.

Vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, trí tuệ, “là đạo đức, là văn minh” vào xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong kỷ nguyên mới

Tiến tới Đại hội XIV của Đảng, Đảng ta có sứ mệnh dẫn dắt dân tộc bước vào kỷ nguyên mới, quyết tâm thực hiện “hai mục tiêu 100 năm”(đến năm 2030, kỷ niệm 100

(29) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 11, tr. 161

(30) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 8, tr. 294

(31), (32) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 12, tr. 528, 527

(33) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 13, tr. 71

(34) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 14, tr. 97

(35) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 10, tr. 371

năm thành lập Đảng: Là nước đang phát triển, có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao; đến năm 2045, kỷ niệm 100 năm thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà, nay là nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam: Trở thành nước phát triển, thu nhập cao) (sau đây gọi là “hai mục tiêu 100 năm”), trong bối cảnh thế giới đang trải qua thay đổi mang tính thời đại, trong nước đang triển khai quyết sách chiến lược mang tính cách mạng, đặt ra nhiều vấn đề mới, yêu cầu mới cao hơn. Với vị thế lãnh đạo, cầm quyền, quyết định sự thành bại của toàn bộ sự nghiệp cách mạng Việt Nam, bối cảnh mới đòi hỏi Đảng ta không ngừng tự xây dựng, tự chỉnh đốn, có đủ năng lực, sức chiến đấu để đưa ra quyết sách chính trị đúng đắn, xử lý kịp thời cục diện phức tạp, giải quyết thỏa đáng mâu thuẫn lớn và vấn đề khó khăn, để lãnh đạo nhân dân ta vững bước tiến vào kỷ nguyên mới. Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, trí tuệ, “là đạo đức, là văn minh” có ý nghĩa đặc biệt quan trọng và cần được vận dụng sâu sắc vào công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng hiện nay.

Một là, xây dựng, chỉnh đốn Đảng vững mạnh toàn diện về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ, để Đảng là một thực thể mạnh, ưu tú về trí tuệ, bản lĩnh, năng lực, đạo đức cầm quyền, xứng đáng với vai trò lãnh đạo trong kỷ nguyên mới. Kiên định, vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam, định hướng nhận thức và mọi hoạt động của Đảng, cách mạng Việt Nam, cần được vận dụng và phát triển sáng tạo trong kỷ nguyên mới, nhằm đạt mục tiêu xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, độc lập, dân chủ, giàu mạnh, phồn vinh, văn minh, hạnh phúc, vững bước đi lên chủ nghĩa xã hội. Lý luận về đường lối đổi mới ở Việt Nam là thành quả kết tinh trí tuệ của Đảng ta, nhân dân ta qua gần 40

năm tiến hành công cuộc đổi mới; là sự phát triển sáng tạo lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, tiếp tục soi sáng và dẫn dắt đất nước ta trong giai đoạn phát triển mới.

Bất luận trong hoàn cảnh nào cũng luôn kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội; kiên định đầy mạnh toàn diện, đồng bộ công cuộc đổi mới, với nhịp phát triển mạnh mẽ, bứt tốc trong kỷ nguyên mới; kiên định các nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng. Đảng luôn giữ bản chất và mục tiêu: “ngoài lợi ích của giai cấp, của nhân dân, của dân tộc, Đảng ta không có lợi ích gì khác”⁽³⁶⁾; “Đảng của giai cấp công nhân và nhân dân lao động, cho nên nó phải là Đảng của dân tộc Việt Nam”⁽³⁷⁾; “dựa vào lực lượng vĩ đại của toàn dân”⁽³⁸⁾; “Đảng ta là đạo đức, là văn minh/ Là thống nhất, độc lập, là hoà bình ấm no”...

Đồng thời, Đảng phải ra sức nâng cao bản lĩnh, trí tuệ ngang tầm nhiệm vụ, nhất là nhiệm vụ lãnh đạo sự phát triển của đất nước trong giai đoạn 20 năm bứt tốc từ nay đến giữa thế kỷ XXI, để trở thành nước phát triển, thu nhập cao, theo định hướng xã hội chủ nghĩa, với nhiều nhiệm vụ lớn chưa có tiền lệ, với bộn bề khó khăn, thách thức, nguy cơ, thậm chí hết sức gian nan; không được bỏ lỡ thời cơ, tranh thủ mọi sự phát triển, “nhìn xa trông rộng, nghĩ sâu làm lớn, vượt qua giới hạn thực tiễn và vượt qua giới hạn của chính mình”⁽³⁹⁾. Bản lĩnh và trí tuệ của Đảng hội tụ từ bản lĩnh và trí tuệ cán bộ, đảng viên toàn Đảng, từ lắng

(36) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, 2011, t.2, tr. 402

(37) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, 2011, t. 7, tr. 41

(38) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, 2011, t. 15, tr. 617

(39) Hà Văn: “Chính phủ nêu cao trách nhiệm trước Đảng, Nhà nước và nhân dân, cam kết phấn đấu thực hiện thắng lợi kế hoạch năm 2025”, *Báo điện tử Chính phủ*, 8-1-2025, <https://baohinhphu.vn/chinh-phu-neu-cao-trach-nhiem-truoc-dang-nha-nuoc-va-nhan-dan-cam-ket-phan-dau-thuc-hien-thang-loi-ke-hoach-nam-2025-102250108130456989.htm>

nghe, học hỏi nhân dân, kịp thời nắm bắt được đòi hỏi bức thiết từ thực tiễn - “mệnh lệnh của cuộc sống”. Đảng phải là tấm gương mẫu mực về đạo đức cách mạng, giữ gìn đoàn kết, thống nhất trong Đảng và đại đoàn kết toàn dân tộc, thực hành nền chính trị liêm khiết, như lời Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: “*Tóm lại chính trị là: 1. Đoàn kết. 2. Thanh khiết từ to đến nhỏ*”⁽⁴⁰⁾. Ngăn chặn mọi đe dọa đối với sự tồn vong của chế độ từ tình trạng tham nhũng, tiêu cực, suy thoái, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ. Đạo đức không phải tự nhiên mà có, mà phải do rèn luyện bền bỉ hằng ngày mà nên, “như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong”⁽⁴¹⁾. Suốt đời rèn luyện đạo đức cách mạng là bài học cốt tử của Đảng cầm quyền, của mỗi đảng viên; trí tuệ sáng suốt phải có bề dờ của đạo đức.

Hai là, Đảng lãnh đạo xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa thấm đậm đạo đức xã hội chủ nghĩa, văn hóa xã hội chủ nghĩa. ~

Cần xác lập và định vị hệ giá trị, phẩm cách của con người mới xã hội chủ nghĩa trong kỷ nguyên mới. Yêu cầu đạo đức mà Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu ra đã trở thành hệ chuẩn mực đạo đức cơ bản của cán bộ, đảng viên, như “Quyết tâm suốt đời đấu tranh cho Đảng, cho cách mạng”; “trung với nước, hiếu với dân”, “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”, “Việc gì có lợi cho dân, ta phải hết sức làm. Việc gì hại đến dân, ta phải hết sức tránh”, phải “lo trước thiên hạ, vui sau thiên hạ”, thương yêu con người, tôn trọng nhân cách con người và coi trọng đạo lý làm người, có tình cảm quốc tế trong sáng... Tuy nhiên, trong kỷ nguyên mới, với yêu cầu, mục tiêu, nhiệm vụ mới, cần tiếp tục bổ sung, hoàn thiện chuẩn mực đạo đức cách mạng phù hợp với điều kiện mới và truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc, giá trị của nền văn hóa xã hội chủ nghĩa, nhất là phẩm chất về đời mới sáng tạo, dân chủ, dám nghĩ, dám làm, dám đột

phá, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung, phẩm chất công dân toàn cầu, công dân số...

Phát huy và bổ sung nội hàm giá trị của nền văn hóa xã hội chủ nghĩa: Dân tộc, dân chủ, nhân văn, khoa học trong kỷ nguyên mới, để xây dựng một nền văn hóa phát triển ngày càng cao trong toàn xã hội, nơi giá trị chân - thiện - mỹ được nuôi dưỡng, đề cao và thực hành rộng rãi, nơi giá trị ưu việt của chủ nghĩa xã hội, của lòng nhân văn, nhân ái lẫn át và thay thế những điều phản văn hóa, phi đạo đức. Muốn vậy, trước hết phải coi trọng xây dựng văn hóa trong Đảng, đề Đảng là tấm gương sáng mẫu mực đối với toàn xã hội về nêu gương và thực hành văn hóa chính trị, văn hóa đạo đức, văn hóa dân tộc. Đề cao tính nêu gương của người đứng đầu trong thực hành văn hóa. Xây dựng Đảng về đạo đức gắn liền với xây dựng Đảng về văn hóa. Không ngừng đổi mới phương thức lãnh đạo, cầm quyền của Đảng đi đôi với việc phát huy giá trị văn hóa tốt đẹp của Đảng, xây dựng môi trường văn hóa đạo đức và văn hóa chính trị trong lãnh đạo, quản lý, gần nhân dân, vì nhân dân.

Hiện thực hóa giá trị ưu việt của chủ nghĩa xã hội trong các chính sách bảo đảm an sinh xã hội, dịch vụ giáo dục, chăm sóc y tế, tiện ích - dịch vụ công... để cán bộ, đảng viên, nhân dân mắt thấy, tai nghe, trực tiếp được thụ hưởng ngày càng nhiều hơn thành quả của chủ nghĩa xã hội, củng cố thêm niềm tin vào lý tưởng cộng sản. Cụ thể hóa quan điểm về đặt con người ở vị trí trung tâm, là nguồn lực quan trọng nhất và mục tiêu của sự phát triển; lấy giá trị văn hóa, con người Việt Nam là nền tảng, động lực, sức mạnh nội sinh quan trọng bảo đảm sự phát triển bền vững.

Ba là, trong những thời điểm mang tính bước ngoặt, bản lĩnh, trí tuệ của Đảng cần phát huy cao độ để quyết định và chịu trách

(40) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, 2011, t. 5, tr. 75

(41) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, 2011, t. 11, tr. 612

nhệm với các quyết sách lớn đối với vận mệnh của đất nước, của dân tộc; nắm vững quy luật phát triển và phát huy cao độ nghệ thuật nắm bắt thời cơ cách mạng; biết dựa vào lực lượng nhân dân.

Đảng tập trung lãnh đạo thực hiện hiệu quả các quyết sách lớn: Cuộc cách mạng về tinh gọn tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả; phát triển kinh tế tư nhân là động lực quan trọng nhất, trụ cột bảo đảm sự phát triển vững mạnh của nền kinh tế quốc gia; đổi mới công tác xây dựng và thi hành pháp luật, biến thể chế thành lợi thế cạnh tranh đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước; hội nhập quốc tế được định vị là động lực quan trọng, chuyển từ tiếp nhận sang đóng góp, từ hội nhập sâu rộng sang hội nhập đầy đủ - là “bộ tứ nhất thể” tạo cơ hội mới cho sự phát triển mạnh mẽ của đất nước trong kỷ nguyên mới.

Tập trung vào “5 trọng tâm phát triển đất nước” trong thời gian tới như định hướng của đồng chí Tổng Bí thư Tô Lâm: Phải duy trì hòa bình, ổn định đất nước; phát triển kinh tế - xã hội nhanh, bền vững (năm 2025, phấn đấu tốc độ tăng trưởng kinh tế đạt 8% và hai con số trong giai đoạn 2026 - 2030 và những năm tiếp theo); phát triển khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số; tập trung cải tiến phương thức lãnh đạo của Đảng; tăng cường tính Đảng trong xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của dân, do dân, vì dân⁽⁴²⁾.

Đây đều là chủ trương, quyết sách tầm vóc, chiến lược, có tính quyết định đối với việc đạt được “hai mục tiêu 100 năm”, định hình mô hình phát triển mới của Việt Nam trong tương lai, mang đến cơ hội phát triển đột phá lực lượng sản xuất mới, chất lượng mới và hoàn thiện quan hệ sản xuất phù hợp..., đòi hỏi Đảng ta nâng cao năng lực dự báo chiến lược và khả năng ứng phó trước diễn biến bất thường và bất ngờ chiến lược; sớm nhận diện và nắm vững quy luật phát triển để nắm bắt thời cơ, cơ hội có một không

hai để đất nước phát triển, không được bỏ lỡ vận hội, trên tinh thần không ngừng tiến công để đạt mục tiêu cách mạng. Quán triệt và thực hiện sâu sắc tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về “biết dựa vào lực lượng vĩ đại của toàn dân”, “đem tài dân, sức dân, của dân làm lợi cho dân”. Kỷ nguyên mới chỉ huy hoàng và thành công khi hiệu triệu được tinh thần đồng thuận, huy động được sức mạnh của muôn triệu sức dân, gắn với an dân, bồi dưỡng sức dân. Đặc biệt, cần chăm lo, chuẩn bị đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, đặc biệt là cán bộ cấp chiến lược, thực đức, thực tài, biết lo trước thiên hạ, vui sau thiên hạ, có năng lực thiết kế, truyền cảm hứng và làm gương để nhân dân noi theo trên cuộc hành trình dựng xây kỷ nguyên mới. Quán triệt và thực hiện sâu sắc tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về bồi dưỡng, sử dụng cán bộ, trong đó rất cần quan tâm cải cách mạnh mẽ chế độ tiền lương, bảo đảm đời sống của cán bộ, công chức, viên chức...

Thực hiện lời căn dặn của Chủ tịch Hồ Chí Minh, phải quyết tâm xây dựng Đảng ta trong sạch, vững mạnh toàn diện, tiêu biểu cho trí tuệ, danh dự, lương tri của dân tộc và thời đại, xứng đáng với niềm tin, sự lựa chọn và sự kỳ vọng của nhân dân⁽⁴³⁾ để Đảng thật sự “là đạo đức, là văn minh”, giành được nhiều thành tựu vĩ đại hơn nữa, lập nên những kỳ tích trong kỷ nguyên mới. □

(42) Hà Vũ: “Tổng Bí thư Tô Lâm nói về 5 trọng tâm phát triển đất nước”, *Báo Hà Nội mới điện tử*, ngày 15-4-2025, <https://hanoimoi.vn/tong-bi-thu-to-lam-noi-ve-5-trong-tam-phat-trien-dat-nuoc-699082.html>

(43) Tô Lâm: “Phát huy bản lĩnh, trí tuệ và sức mạnh Việt Nam của Đại thắng mùa Xuân 1975 để lập nên những kỳ tích mới trong kỷ nguyên giàu mạnh, văn minh, thịnh vượng, vươn mình của dân tộc”, *Tạp chí Cộng sản điện tử*, ngày 30-4-2025, https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/media-story/-/asset_publisher/VShhp4dK31Gf/content/voi-ban-linh-tri-tue-va-suc-manh-viet-nam-chung-ta-da-lam-nen-dai-thang-mua-xuan-1975-nhat-dinh-chung-ta-se-tiep-tuc-gianh-duoc-nhieu-thanh-tuu-vi-dai